

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 55/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Trúsikom, Dolná 6A, Banská Bystrica, za účasti J. J., I. Š. a T. T., pre neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 faxom a 27. novembra 2014 poštou doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Trúsikom, za účasti J. J., I. Š., T. T. (spolu ďalej len „odporcovia“), pre nezákonnosť volieb poslancov Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry (ďalej len „voľby poslancov“) konaných 15. novembra 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy obcí konaných 15. novembra 2014 bol kandidátom na poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry (ďalej aj „mestské zastupiteľstvo“), časť Tatranská Lomnica, za volebný obvod č. 5.

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie zo 16. novembra 2014 sťažovateľ zistil, že za volebný obvod č. 5 boli za poslancov mestského zastupiteľstva zvolení J. J. s počtom hlasov 264, I. Š. s počtom hlasov 250 a T. T. s počtom hlasov 239. Sťažovateľ ako nezávislý kandidát získal 237 platných hlasov, a teda je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti proti výsledku volieb poslancov.

Podľa názoru sťažovateľa výsledky volieb poslancov v 5. volebnom obvode sú nesprávne, pretože sčítavanie hlasov nebolo uskutočnené na základe princípu „štyroch očí“, teda hlasovacie lístky pri ich sčítaní videl len jeden člen okrskovej volebnej komisie a druhý jej člen len zaznamenával, čo mu bolo diktované, čím vznikol priestor pre chybnosť sčítavania hlasov. Uvedené skutočnosti vyplynuli zo zistení pozorovateľov, ktorí boli pri sčítaní prítomní so súhlasom okrskovej volebnej komisie (J. P. a J. O.).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okrsková volebná komisia vo volebnom okrsku č. 6 uskutočnila spolu tri sčítania hlasov s troma rozličnými výsledkami. Prvé kontrolné prepočítanie platne odovzdaných hlasov bolo vykonané na podnet J. O. pre podozrenie z chybnosti prvého sčítania. Druhé prepočítanie hlasov navrhla po telefonickom dohovore I. B., predsedníčka miestnej volebnej komisie, a jeho výsledok bol zaznamenaný v zápisnici okrskovej volebnej komisie napriek tomu, že bol odlišný od predchádzajúcich dvoch sčítaní hlasov. Uvedené odlišné výsledky spočívali tak v celkovom počte platných hlasov, ako aj v poradí a počte odovzdaných hlasov pre jednotlivých kandidátov na poslancov. Podľa informácií poskytnutých pozorovateľmi bol v rámci jedného zo sčítaní hlasov medzi zvolenými poslancami za 5. volebný obvod aj sťažovateľ.

Vzhľadom na uvedené je sťažovateľ toho názoru, že výsledok volieb poslancov neodráža skutočnú vôľu voličov vo volebnom obvode č. 5 (okrskok č. 6), a preto navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania výsluchom svedkov a prekontrolovaní volebnej dokumentácie odovzdanej okrskovou volebnou komisiou vo volebnom okrsku č. 6 vydal nález, ktorým zruší výsledok volieb poslancov v časti týkajúcej sa zvolenia J. J., I. Š. a T. T.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 129 ods. 7 poslednej vety ústavy podrobnosti o postupe ústavného súdu ustanoví zákon.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Ústava zároveň garantuje predovšetkým prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy) uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločnosťou demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona,

ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenie sťažovateľa v prípade jeho preukázania, môže vytvoriť reálny predpoklad uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. zrušiť rozhodnutie volebnej komisie v časti týkajúcej sa volieb poslancov, a súčasne posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd sa zaoberal v podstate jedinou námietkou sťažovateľa, a to tvrdeným pochybením okrskovej volebnej komisie volebného okrsku č. 6 pri sčítavaní hlasovacích lístkov, pričom zistenie výrazných rozdielov oproti výsledkom uvedeným v zápisnici o hlasovaní by potenciálne mohlo byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia volebnej komisie v časti týkajúcej sa poslancov zvolených za 5. volebný obvod do Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry vzhľadom na rozdiel v počte hlasov odovzdaných sťažovateľovi (237) oproti poslednému zvolenému kandidátovi na poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry (239).

Ústavný súd si vyžiadal od mesta Vysoké Tatry volebnú dokumentáciu odovzdanú okrskovou volebnou komisiou vo volebnom okrsku č. 6 (piaty volebný obvod) z volieb

uskutočnených 15. novembra 2014. Po prepočítaní všetkých platných hlasovacích lístkov pre kandidátov na poslancov do mestského zastupiteľstva (769) a hlasovacích lístkov vyhodnotených ako neplatné (3) zistil, že počet hlasovacích lístkov predložených na kontrolné sčítanie uvedený v zápisnici o hlasovaní z 15. novembra 2014 sa zhoduje s počtom platných a neplatných hlasovacích lístkov zisteným pri prepočítaní hlasovacích lístkov na ústavnom súde.

Do mestského zastupiteľstva boli vo voľbách uskutočnených 15. novembra 2014 za piaty volebný obvod zvolení 3 poslanci. Počet hlasov potrebných na zvolenie za poslanca mestského zastupiteľstva za piaty volebný obvod sa pohyboval od 239 do 264 platných hlasov. Kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov, boli celkovo desiat, sťažovateľ ako prvý z náhradníkov získal 237 hlasov (podľa zápisnice o hlasovaní).

Pri porovnaní výsledkov prepočítania hlasovacích lístkov za poslancov mestského zastupiteľstva uskutočneného na ústavnom súde 9. decembra 2014 s výsledkami uvedenými v zápisnici okrskovej volebnej komisie o hlasovaní z 15. novembra 2014 neboli zistené žiadne odlišnosti, čím je vylúčená možnosť hrubého alebo závažného porušenia volebného zákona, ku ktorému podľa tvrdenia sťažovateľa malo dôjsť nesprávnym sčítaním hlasovacích lístkov členmi okrskovej volebnej komisie vo volebnom okrsku č. 6.

Vychádzajúc z týchto zistení ústavný súd sťažovateľom navrhovaný výsluch svedkov – nezávislých pozorovateľov, ktorí sa zúčastnili spočítania hlasov vo volebnom okrsku č. 6, so súhlasom okrskovej volebnej komisie neuskutočnil, keďže ich tvrdenia nemohli žiadnym spôsobom ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali porušenie volebného zákona alebo neústavnosť volieb poslancov a ktoré by odôvodňovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom, a preto sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014